

Natur
Ref. SIMAP/ECB
Den 28. januar 2021**Noter fra 1. møde i forsker følgegruppen for urørt skov
d. 19.01.2021**

Forsker deltagere: Rasmus Ejrnæs (DCE, Aarhus Universitet), Hans Henrik Bruun (Biologisk Institut (BIO), Inger Kappel Schmidt (Institut for Geovidenskab og Naturressourcer (IGN), Københavns Universitet), Peter Friis Møller (GEUS) og Jacob Heilmann-Clausen (CMEC, Københavns Universitet) (sidstnævnte i sidste del af mødet).

Forsker afbud: Carsten Rahbek (CMEC, Københavns Universitet) og Jens-Christian Svenning (Aarhus Universitet).

NST deltagere: Signe Nepper Larsen, Mads Jensen, Per Lyng Jensen, Erik Buchwald og Sissel Pedersen (noter).

Disse noter udgør ikke et egentlig mødereferat, men et notat, som Naturstyrelsen udarbejder med opsummering af, hvordan styrelsen hørte input fra forskerne ved mødet den 19.1.2021. Notatet er til brug for styrelsens orientering af miljøministeren m.fl., og vil blive suppleret med eventuelle eftersendte skriftlige kommentarer fra mødedeltagerne til mødematerialet.

Indledningsvis nævnte Inger Kappel Schmidt og Peter Friis Møller, at snævert fokus på anbefalingsrapporten fra 2017 medfører risiko for ikke at få tilgodeset truede arter fra lysåbne biotoper, og at det er vigtigt, at privatejede skove i højere grad tænkes ind i indsatsen for urørt skov. Inger Kappel Schmidt og Peter Friis Møller anbefalede i højere grad at indtænke de forhold, og at arbejde med urørt natur i stedet for urørt skov, dvs. udviske det kunstige skel mellem skov og anden natur og tænke i hele vilde økosystemer med naturlige dynamikker. Dette fik også opbakning fra Rasmus Ejrnæs og Hans Henrik Bruun. I forhold til opdelingen mellem skov og lysåben natur er der for meget fokus på hektartal for urørt skov. Det anbefalede af Inger Kappel Schmidt, at arealopgørelser for urørt skov medtager også de lysåbne arealer.

Forslag til udpegning af konkrete urørte skove

Forskerne (alle) bakkede op om Naturstyrelsens forslag til, hvilke urørte skove der udpeges, herunder at der i følgende skove med fordel kunne tages lidt mere skov med som urørt, end forskerne havde anbefalet i deres 2017-rapport: Gribskov udvidelse med Harager Hegn, Ordrup Krat ved Jægersborg og nordvestlig enklave i Silkeborg Vesterskov.

Forskerne (alle) bakkede op om Naturstyrelsens forslag om at justere afgrænsningen for det af forskerne anbefalede areal fra 2017 rapporten i Pamhule (følge åens forløb i stedet for matrikelgrænse i nordvestlige del) og Rold Skov (medtage mere areal vest for jernbanen og ikke skovarealet på den anden side af jernbanen).

Forskerne (alle) pegede på yderligere potentiale og mulighed for urørt skov i kombination med en mulig fremtidig nationalpark i Almindingen, herunder samspil med bisonhegningen, men flere anførte, at opstartstiden i FL2020 udpegningen til 2026 er lidt for kort i forhold til de mange nåletræer og behovet for forbedring af biodiversiteten. I den bisongræssede del af Almindingen

foregår også et forskningsprojekt, der skal tages højde for, så nok bedst at udvide i næste runde og sørge for tilpas tid (Inger Kappel Schmidt).

Forskerne (alle) angav, at hovedargumentet for at medtage Livø som en ret høj prioritet (2) er, at øen anses for en omkostningseffektiv udpegning, idet man kan spare hegn, og fordi øens nuværende drift anses for at være underskudsgivende. Så det burde være en "billig" måde at opnå vild, urørt og dynamisk natur. Ved spørgsmål fra NST om der var særlige arter og/eller skovstrukturer, et sådant projekt skulle sikre, blev det påpeget fra forskerne, at et mål for at udlægge Livø i denne sammenhæng ikke er urørt skov i snæver forstand, men vild natur i bred forstand. Der er også mulighed for naturlig kystdynamik på øen i stort omfang, og det er et stort område at kunne demonstrere naturlig succession på.

Forskerne (Peter Friis Møller, Inger Kappel Schmidt og Jacob Heilmann-Clausen) nævnte desuden, at aktive indgreb også efter 2026 er vigtig i flere af de omhandlede skove for at få optimal effekt på biodiversiteten, og at græsning (alle forskere) i form af naturlig helårsgræsning er vigtig for at få den ønskede positive effekt på biodiversiteten. I nogle af områderne, f.eks. Hald Ege området og Myrdeskov nævnte forskerne (Rasmus Ejrnæs, Peter Friis Møller og Jacob Heilmann-Clausen), at udlægge arealer med urørt skov uden græsning eller andre indgreb ligefrem vil være skadelig for skovenes kvaliteter med henholdsvis sjældne epifytiske mosser og laver og orkideer mv. I sådanne skove er 'streng urørthed' ikke velegnet, idet der vil være behov for også andre indgreb end græsning for ikke at miste fx en vis andel af egetræer eller andre naturmæssige kvaliteter.

Retningslinjer for forvaltning af urørt skov

Forskerne (alle) bakkede op om det udkast til retningslinjer, som Naturstyrelsen har udformet, og fremhævede at det var blevet et fint dokument. Enkelte anførte dog, at de alene havde skimmet og ikke nærlæst dokumentet, men at de efterfølgende eventuelt vil eftersende deres skriftlige kommentarer. Mere konkret var der opbakning til, at en række mulige undtagelser var beskrevet, og at tidligere anbefalinger fra forskere var fulgt, herunder at se på natur samlet og ikke videreføre det kunstige skel mellem skov og anden natur, samt fokus på naturgenopretning og derefter på overgang til mest muligt naturlige dynamiske processer.

Forskerne (Rasmus Ejrnæs, Peter Friis Møller og Hans Henrik Bruun) anbefalede, at reglerne for hold af store dyr i store natur hegn lempes, så der bliver mulighed for den helårsgræsning, der er naturmæssigt behov for, herunder med mulighed i lovgivningen til at de græssende dyr dør og forbliver i naturen som ådsler, at dyrene ikke skal tilskuds fodres eller mærkes, og at de kan leve og dø et frit naturligt liv uden behov for tilsyn mv. Omtalen i udkastet til retningslinjer af græsning som et "værktøj" blev anbefalet at blive justeret (Rasmus Ejrnæs, Hans Henrik Bruun), idet græsning anbefales helt generelt i urørt skov, og det burde nævnes, at det bør være med flere arter af store dyr, herunder også vildsvin og elg. Modsætningsvis anførtes det (Inger Kappel Schmidt, Peter Friis Møller) at græsning ikke hører til og ikke kan lade sig gøre alle vegne i vores opdelte natur i DK, og at hegn heller ikke er hensigtsmæssigt alle steder.

Det blev nævnt (Jacob Heilmann-Clausen), at vi er i en læreproces, for der er ikke nogen, der har gjort det før. Så forvaltningen af den enkelte urørte skov bør kunne tilpasses f.eks. hvis invasive arter bliver problematiske senere, og løbende pleje skal gennemtænkes, når vi ved mere om dynamikkerne i urørt skov. Det vigtigste bliver at prioritere de konkrete indsatser, der hvor de giver mest naturmæssig mening på en omkostningseffektiv måde. Han anbefalede (Jacob Heilmann-

Clausen) at fjerne fokus fra kendte forekomster af truede arter og se på arealets potentiale i stedet – ellers er det en taber-strategi.

Der blev udtrykt (Hans Henrik Bruun) forståelse for, at man ikke kan sprænge rammerne i lovgivning og fredninger, og han opfordrede Naturstyrelsen til at tage med videre til minister og folketing, at der er nogle uhensigtsmæssige rammer for den opgave, som NST er sat til at udføre. Der er nogle ting, der skal laves om, for at det her kommer til at fungere, f.eks. det med lempelse af reglerne for naturlig helårsgræsning. Han (Hans Henrik Bruun) studsede desuden over en ordlyd i dokumentet om, at "Hegningernes arrondering tilpasses i videst muligt omfang skovens friluftsliv", idet græsning i hans optik især er en konflikt med visse former for udendørssport, men ikke med friluftsliv generelt. Så konflikt med friluftsliv bør ikke betyde noget reelt, men er snarere en pseudo-diskussion. Endelig anbefalede det (Hans Henrik Bruun), at udlæg af urørt skov på statens arealer blev juridisk bindende, f.eks. ved tinglysning.